

| Araştırma Makalesi / Research Article |

Piyano ile Makamsal Dikte Yazma Üzerine Bir Model Önerisi

A Model Proposal on Maqam Dictation with Piano

Ali Bilici¹, Sadık Özçelik²

Anahtar Kelimeler

Müzik Eğitimi

İşitme Eğitimi

Makamsal Dikte Yazma

Müzikal Dikte Yazma

Piyano ile Dikte Yazma

Piyano ile Makamsal

Dikte Yazma

Keywords

Music Education

Ear Training

Aural Training

Maqam Dictation

Musical Dictation

Musical Dictation with
Piano

Maqam Dictation with
Piano

Başvuru Tarihi/Received

18.07.2020

Kabul Tarihi /Accepted

28.08.2020

Öz: Bu araştırmanın amacı, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda okutulmakta olan Batı Müziği Teorisi ve İşitme Eğitimi, Türk Sanat Müziği İşitme Eğitimi ve Türk Halk Müziği İşitme Eğitimi derslerinin içeriklerinde bulunan, Makamsal Dikte Yazma konusu ile ilgili bir öğretim modeli geliştirmek ve bu öğretim modelinin, öğrencilerin bu alandaki başarılarına etkisini ortaya koymaktır. Araştırma nicel yöntemde kurgulanmış ve deney öncesi desenlerden tek grup öntest- sontest deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 Eğitim Öğretim yılı Güz döneminde, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda lisans üçüncü sınıfa devam eden ve Batı Müziği Teorisi ve İşitme Eğitimi dersini almakta olan, on bir (11) öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafından hazırlanan öğretim programı sekiz (8) haftalık bir süreci kapsamaktadır. Bu sürecin öncesinde araştırmacı tarafından, her hafta için birer adet olmak üzere sekizer adet Hicaz, Nikriz ve Nihavend dikte alıştırmaları yazılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; katılımcıların, öğretim programı içeriğindeki her üç makamda da "orta ve yüksek düzeyde olumlu gelişme gösterdikleri" ortaya çıkmıştır. Bunun yanında öğretim programının en etkili olduğu makamın "Nihavend" makamı olduğu, onun ardından "Nikriz" makamı ve üçüncü sırada "Hicaz" makamının geldiği tespit edilmiştir. Katılımcıların "sosyo-demografik" özellikleri ile "öntest- sontest" puan ortalamalarının çaprazlanmasından çıkan sonuçlara bakıldığında: "yaş" boyutunda, 20-21 yaş grubunun 24-25 yaş grubuna göre daha yüksek puanlar aldığı fakat 24-25 yaş grubunun öğretim sürecinde daha büyük ilerleme gösterdiği ortaya çıkmıştır. "Cinsiyet" boyutunda, kadın öğrencilerin öntestte daha düşük puan almalarına rağmen sontestte erkeklerden daha yüksek puan aldıkları ve daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. "Mezun olunan lise türü" boyutunda, "diğer lise" mezunu öğrencilerin öntest ve sontestte daha yüksek puanlar aldıkları fakat Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerin öntest- sontest puan ortalamalarına bakıldığında daha büyük gelişim gösterdikleri bulunmuştur. "Kaç yıl mesleki müzik eğitimi ve MİOY dersi aldıkları" boyutunda, üç yıl mesleki müzik eğitimi ve MİOY dersi almış olanların yedi yıl almış olanlara göre daha yüksek öntest- sontest ortalaması elde ettikleri fakat yedi yıl mesleki müzik eğitimi ve MİOY dersi alan katılımcıların daha fazla gelişim gösterdikleri ortaya çıkmıştır. "Ek gelir elde etmek için çalışma" boyutunda, ek işte çalışmayan öğrencilerin daha yüksek bir ilerleme kaydettikleri; "aile gelir durumu" boyutunda, daha az aile gelirine sahip katılımcıların daha yüksek ortalama puanları olduğu fakat aile gelir durumu arttıkça, öğretim sürecinde elde edilen gelişimin daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar ve yapılan kaynak taramalar doğrultusunda öneriler getirilmiştir.

Abstract

The aim of this research is to develop a teaching model on maqam music dictation, which is a subject of the Western Music Theory and Ear Training, Turkish Art Music Ear Training and Turkish Folk Music Ear Training lessons, which is taught at institutions providing vocational music education and to reveal the effect of this teaching model on students' success in this field. The research was designed in the quantitative method and one group pretest-posttest design was used for the experiment. The study group of the study consists of eleven (11) students who attend Gazi University Gazi Education Faculty Fine Arts Education Department Music Education Department undergraduate third year and are taking Western Music Theory and Ear Training courses in the fall semester of 2019-2020 academic year. The curriculum prepared by the researcher covers an eight (8) week period. Before this process, eight Hicaz, Nikriz and Nihavend dictation exercises were written by the researcher, one for each week. According to the results of the research; It was revealed that the participants showed "moderate and high-level positive development" in all three maqams in the curriculum. In addition, it was determined that the maqam that the curriculum was most effective was the "Nihavend" maqam, followed by the "Nikriz" and the third place "Hicaz". Considering the results of crossing the "socio-demographic" characteristics of the participants and the average of the "pre-test-post-test" score: In the "age" dimension, the 20-21 age group received higher scores than the 24-25 age group, but the 24-25 age group received higher making progress; In the "gender" dimension, although female students got lower scores in the pretest, they scored higher than men in the posttest and were more successful; In the "graduated high school type" dimension, students of "other high school" graduates got higher scores in the pre-test and post-test, but when the average of the pre-test-post-test scores of the students graduated from Fine Arts High School improved; In the dimension of "how many years they took professional music education and ear training lessons", those who took 3 years professional music education and ear training lessons achieved higher pre-test-posttest average than those who took seven years, but those who took 7 years professional music education and ear training lessons ; In the "work to earn additional income" dimension, students who do not work in additional work have made higher progress; In the "family income status" dimension, participants with less family income had higher average scores, but as the family income situation increased, the improvement in the teaching process was higher. Suggestions have been made in line with the results achieved and the literature reviews.

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi A.B.D., Ankara, TÜRKİYE; <https://orcid.org/0000-0002-1181-0784>

² Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi A.B.D., Ankara, TÜRKİYE; <https://orcid.org/0000-0001-6243-9957>

Introduction

The musical hearing and musical literacy course is considered as the foundation of general music education. The content of this course includes topics, such as musical concepts, tonal, maqam, and modal scales, interval and chord knowledge, solfege reciting, and dictation, which improve a music teacher's general musical culture, musical perception, and musical ear. One of the topics of this course, "maqam dictation", is an area where students usually experience difficulties. Many pieces of research in the area also demonstrate this situation. In addition, the number of sources about maqam dictation to be utilized in ear training courses is quite a few. In this study, a systematic maqam dictation curriculum has been developed, and the developed curriculum was tested and its effectiveness with students has been examined. In addition, although limited, a maqam dictation terminology that can be used in ear training courses was developed. In this context, the research problem of the study has been determined as "How does the education model based on the improvement of the maqam dictation with piano affect the maqam dictation abilities of students?" Also, to be able to investigate the research problem of the study in many different aspects, eleven sub-problems have been determined. The determined sub-problems are as follows:

- The developed education model:

1- Does it affect the maqam dictation abilities of the students?

2- How does it affect the maqam dictation abilities of the students?

3- How does it affect the abilities of the students to dictate in maqam Hejaz?

4- How does it affect the abilities of the students to dictate in maqam Nikriz?

5- How does it affect the abilities of the students to dictate in maqam Nihavend?

6- Does the level of effectiveness vary depending on the "age" of the students?

7- Does the level of effectiveness vary depending on the "genders" of the students?

8- Does the level of effectiveness vary depending on the "type of high school students graduated from"?

9- Does the level of effectiveness vary depending on "how many years of professional music education the students received and how many ear training courses they took"?

10- Does the level of effectiveness vary depending on "whether the students work to make a living"?

11- Does the level of effectiveness vary depending on the "income status of the students' families"?

Method

In this study, which was conducted using the quantitative method, one of the pre-experimental designs, the One-Group Pretest–Posttest design, was used. As a part of the study, an eight-week curriculum was developed by the researcher. The pretest was performed with students before the implementation of the curriculum (the experimental procedure). Following the implementation of the 8-week curriculum, the study was completed after performing the posttest in the ninth week. Eleven (n=11) third-year students who continued their education in the fall semester of the academic year 2019-2020 at the Music Education Department of Gazi University and took the Western Music Theory and Hearing Education course constitutes the working group of the study. As the data collection tool, the Hejaz Maqam Dictation, Nikriz Maqam Dictation, and Nihavend Maqam Dictation prepared in line with expert opinions were used by the researcher. In addition, the Personal Information Form was used in order to obtain the demographic information of the students and to be able to crosstab the results of the experimental process with this information.

Data Analysis: Data obtained from the pretest, posttest, and personal information form filled by the participants were processed in the SPSS 23.0 software. Before moving on to descriptive statistics and the analysis, the concordance coefficients of the data have been evaluated with the Spearman-Brown Sequence Correlation Coefficient test, which is a non-parametric test. Then, the descriptive statistics of the participants have been presented. Because the number of participants was low (n=11), in the analysis of the data, the Wilcoxon Signed Rank Test, which is a test used in groups in which normal distribution is not achieved, has been utilized. After these procedures, by using the crosstab technique, the relationship between the participants' socio-demographic characteristics and the test results have been examined. According to the data obtained, on average, the scores of the study group increased by 27.41 points. This increase is the average of the entire group in the dictations in maqams Hejaz, Nikriz, and Nihavend. While the lowest score in the pretest was at 31.75, the lowest score in the final test went up to 60.5 points, and a 28.75-point increase in the group's base score has been observed. Also, in terms of the highest scores in the pretest and posttest, it has been observed that there is a 5-point increase, from 90.25 to 95.25. Based on all the findings, it can be said that the scores obtained by the students in all maqams have risen considerably after the implementation of the curriculum. As far as the correlation between the pretest and posttest scores for the developed teaching model are concerned, it has been observed that there is a strong positive relation, with a value of 0.743. This finding shows that the effectiveness of

the implemented curriculum is high. Because the P-value is $0.009 < 0.05$, the relationship in pretest and posttest scores is statistically significant.

Result and Discussion

As a result of this study, it has been concluded that the maqam dictation abilities in maqams Hejaz, Nikriz, and Nihavend of almost all participants improved at a moderate or high level. It has also been revealed that the maqam the curriculum helps to improve the dictation of the most is the maqam Nihavend.

It has been seen that the curriculum positively affected the maqam dictation abilities of all students who participated in the study, and their dictation scores in all three maqams have increased after the implementation of the curriculum.

The findings of this study demonstrate that, in comparison with the students in the age group of 20-21, students in the "age" group of 24-25 have improved by an additional 12.75 points. It was concluded that the implemented curriculum was of positive effect on students in both groups and that it had a greater positive effect on older students.

As for the "gender" aspect of the study, it is seen that while the female students 4.66 points behind the male students in the pretest, they were ahead of male students by 1.10 points in the posttest. When the difference between pretest and posttest scores is considered, it is observed that the female students have shown more progress than male students. Based on these findings, it has been concluded that the curriculum was of positive effect for both genders, and relatively more effective for female students.

In terms of the "graduated high school" aspect of the study, it has been found that the implemented curriculum had a positive effect on students who graduated from both "other high schools" and "professional-music-education-providing high schools", and that it had a relatively more positive effect on students graduated from high schools that provided professional music education.

Of the 11 students who participated in the study, 9 said they worked to make a living, and 2 did not. As a result of the study, it has been concluded that the implemented curriculum had a positive effect on both groups; however, it provided a greater positive effect for students who did not have to earn their own livings.

When the relationship between the success the participants earned thanks to the curriculum and the "family income status" and is examined, it has been found that students with low family income developed the least while those with moderate income developed the most, and those with high income developed moderately.

In line with the results of the study, since the curriculum developed and implemented for maqam dictation has been successful at moderate and high levels and students were able to improve their maqam dictation abilities, it is recommended that this curriculum be used in all ear training courses in all professional musical training institutions.

In the literature review carried out during the research process, it has been observed that there were very few sources on maqam dictation. Therefore, the conduct of similar studies is recommended.

It is also recommended that those who specialize in maqam dictation produce systematically-prepared maqam dictation sources and those who do so be encouraged.

1. GİRİŞ

Eğitim kavramının genel anlamda, bireyde yaşadığı toplumun kültürel yapısı, gelenek-görenekleri, sosyal yaşamı ve tüm bilimsel birikimleriyle ilgili faydalı ve istenilen yönde davranışlar oluşturmak amacıyla geliştirilmiş bir sistem olduğu bilinmektedir. Dünyanın her yerinde örgün ya da yaygın, yazılı ya da uygulamalı şekilde bin yıllardır süregelen, bireylerin yaşamlarını kolaylaştırma amacı taşıyan, aynı zamanda bireyden topluma uyumlu ve faydalı bir insan yaratmayı tasarlayan bir süreçler bütünüdür. Bu bağlamda eğitimin süreci büyük önem kazanmaktadır. Eğitim nerede ve hangi toplumda yapılıyor olursa olsun, sürecin bilinenden bilinmeyene, genelden özele doğru yol aldığı, kısa ve uzun vadeli hedefleri olan bir çizgide ilerlemesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın konusu olan müziksel işitme eğitimi konusuna geldiğimizde her alanda olduğu gibi bilinenden bilinmeyene doğru giden bir öğretim programı olması, eğitim ve öğretim sürecinin çıktıları açısından oldukça önemli görülmektedir. Uçan' a göre eğitim sürecindeki kişinin kendi çevresinden yola çıkılarak belirlenen hedefe adım adım sistematik bir şekilde ulaşılmalıdır. Kendi müzikal çevresinden yola çıkılarak eğitilen bireyin, etrafındaki kişi ve olaylarla daha sağlıklı bir iletişim içinde olması beklenmektedir (2018: 11).

Öğretmen adaylarının uluslar arası konulara paralel olarak kendi kültürlerindeki unsurları tanıması, bu unsurlar hakkında sağlam bir temelinin olması, yeri geldiğinde bunlar üzerine konuşabilmesi, hem kendisini hem de öğrencilerini yüceltecek bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda müzik öğretmeni adaylarının da kendi ülkesinin kültürel değerlerini iyi bir

şekilde tanınması ve buradan yola çıkılarak yetiştirilmesinin oldukça önemli olduğu söylenebilir. Eğitim sürecinde kendi kültürel değerlerini iyice özümseyen ve anlamlandıran bir müzik öğretmenin, öğrencilerine ve dolayısıyla ülkesine kültürel gelişim açısından büyük fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinde solfej ve dikte eğitimi yapılmaktadır. Özçelik' e göre bir müzisyenin bir müzik eserini olması gerektiği gibi algılayabilmesi için birçok müzikal alan bilgisinin o müzisyende olması gerekmektedir. Bu birikimin elde edilebilmesi için ise müzik teorisi, solfej ve dikte eğitimi en temel alanlar olarak nitelendirilmektedir (2010: 6). "Müzikal okuma, öğrenciyi, görme duyusu vasıtasıyla müzik diline ait yazma işaretlerinin sentezini çabuk bir biçimde yapmaya, müzikal yazma ise bunu tersine işitme duyusu aracılığıyla, bir müzik cümlesini meydana getiren öğeleri dizek üzerine yazmak için analiz etmeye zorlar. Bu iki alan birbirine sıkı biçimde bağlıdır ve birbirini tamamlar" (Delaunay' dan akt. Özçelik, 2010: 6). Buna göre solfej ve diktenin ayrılmaz bir bütünü parçaları olduğu ve birinde elde edilen başarının diğerini de etkileyeceği düşünülmektedir. Özçelik' e göre "bir müzik yazısını süre, yükseklik, ritimleri ile birlikte seslendirmeye müzikal okuma (solfej) denir" (2010: 6). Yani solfej okuyabilmek için tempo, ses ve tartım unsurlarının hepsinin doğru şekilde bir araya gelmesi gerekmektedir. Bunun başarılabilmesi için ise birçok müzikal çalışmanın kademeli şekilde yapılması ve kişinin bu konulara hakim olması gerekmektedir.

Özçelik' e göre dikte, kişinin hafızasında bulunan veya dışarıdan duyduğu bir ezgiyi, tüm müzikal unsurları ile birlikte notaya dökmesidir. Dikte eğitimi kişinin müzikal düşünce ve yaratıcılığının gelişmesinde çok büyük öneme sahiptir. Bunun yanında dikte eğitimi kişinin müzikal unsurları algılamasında da gelişim göstermesini sağlamaktadır (2010: 6-7). Dikte eğitiminin büyük bir öneme sahip olduğu birçok kaynakta vurgulanmaktadır (Yıldırım, 2012; Ünal, 2020; Çelebi, 2013; Nazlımoğlu, 2016; Dönmez, 2015; Baş, 2015; Burç, 2019; Genç, 2019).

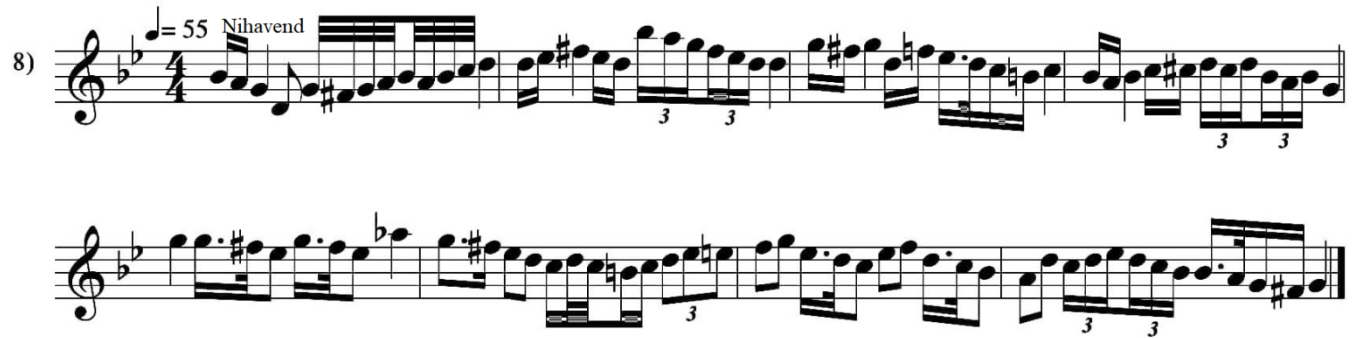
Dikte eğitimi mesleki müzik eğitiminin bir parçası olduğundan beri öğrenciler için her zaman zorluk içeren bir unsur olmuştur (Paney ve Buonviri, 2014; Robinson, 2012; Foulkes ve Levy, 1997; Diller, 1921). Bu zorlukların aşılabilmesi için sistematik bir öğretim programının olması büyük önem taşımaktadır (Özçelik, 2010; Gönül, 2017). Aşağıda öğretim modeli uygulamasında kullanılan diktelere farklı makam ve farklı zorluk düzeylerinde üç örnek verilmiştir.

Resim 1. Hicaz makamında örnek dikte alıştırması.

Resim 2. Nîkriz makamında örnek dikte alıştırması.

Resim 3. Nihavend makamında örnek dikte alıştırması.

Araştırmanın konusu olan makamsal dikte yazma üzerine yapılan kaynak tarama sonucunda, hem makamsal dikte yazma üzerine yapılmış araştırmaların hem de makamsal dikte için yazılmış kaynakların oldukça sınırlı sayıda olduğu dikkat çekmektedir. Öz kültürümüz olan Türk Müziği konusunda böyle bir eksikliğin olması, bu çalışmanın yapılmasındaki en önemli sebeplerden biri olarak görülmektedir. Bunun yanında bu çalışmanın müzik eğitimi veren kurumlarda okutulmakta olan müziksel işitme, okuma ve yazma ile ilgili dersleri yürüten öğretim elemanlarının yararlanabileceği bir kaynak ve bu derslerin müfredatlarının oluşturulması çerçevesinde faydalanılabilecek bir çalışma olabileceği söylenebilir. Bu sebeplerden, araştırmanın, Türk Müzik Eğitimi'ne katkı sağlaması ve bu konuda yeni araştırmalara ışık tutması açısından, büyük bir önem taşıdığı düşünülmektedir.

Bu çerçevede araştırmanın problem cümlesi “piyano ile makamsal dikte yazma becerisinin geliştirilmesi üzerine hazırlanan öğretim modelinin, öğrencilerin makamsal dikte yazabilme becerilerine etki durumu nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Ayrıca araştırmanın problem cümlesini birçok yönden araştırabilmek bakımından on bir adet alt problem oluşturulmuştur. Oluşturulan alt problemler şu şekildedir:

- Geliştirilen öğretim modelinin, “öğrencilerin makamsal dikte yazabilme becerilerine etkisi var mıdır?”
- Geliştirilen öğretim modelinin, “öğrencilerin makamsal dikte yazabilme becerilerine etkisi nasıldır?”
- Geliştirilen öğretim modelinin, “öğrencilerin Hicaz makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine etkisi nasıldır?”
- Geliştirilen öğretim modelinin, “öğrencilerin Nikriz makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine etkisi nasıldır?”
- Geliştirilen öğretim modelinin, “öğrencilerin Nihavend makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine etkisi nasıldır?”
- Geliştirilen öğretim modelinin etkililik düzeyi “öğrencilerin yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?”
- Geliştirilen öğretim modelinin etkililik düzeyi “öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?”
- Geliştirilen öğretim modelinin etkililik düzeyi “öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre farklılık göstermekte midir?”
- Geliştirilen öğretim modelinin etkililik düzeyi “öğrencilerin kaç yıl mesleki müzik eğitimi gördüklerine ve kaç yıl MİOY dersi aldıklarına göre farklılık göstermekte midir?”
- Geliştirilen öğretim modelinin etkililik düzeyi “öğrencilerin gelir elde etmek için çalışma durumlarına göre farklılık göstermekte midir?”
- Geliştirilen öğretim modelinin etkililik düzeyi “öğrencilerin ailelerinin gelir durumlarına göre farklılık göstermekte midir?”

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı piyano ile makamsal dikte yazma becerilerinin geliştirilmesi üzerine araştırmacı tarafından hazırlanan öğretim modelinin birçok yönden sınanması ve etkilerinin ortaya konmasıdır. Bunun yanında mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin makamsal dikte yazabilme becerilerini sistematik bir şekilde geliştirmek amaçlanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın;

- Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda ve diğer mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda okutulmakta olan, Batı Müziği Teorisi ve İşitme Eğitimi (ders önceki programlarda Müziksel İşitme Okuma Yazma dersi olarak bilinmektedir) dersinin önemli bir konusu olan, Makamsal Dikte Yazma üzerine bir öğretim modeli oluşturulması,
- Oluşturulan öğretim modelinin içerdiği makamsal dikte alıştırmalarının, bu alana sınırlı sayıda da olsa bir kaynak oluşturması,
- Müzik eğitimi alan öğrencilerin makamsal dikte yazma eğitimlerine katkı sağlaması, açılardan önemli olduğu düşünülmektedir.

1.3. Varsayımlar

Araştırma şu varsayımlara dayanmaktadır:

- 1- Araştırmanın yöntemi ve veri toplama araçları araştırmanın niteliği açısından uygundur.
- 2- Araştırmaya katılan öğrencilerin müzikal alt yapısı araştırma için uygundur.

1.4. Sınırlılıklar

1- Bu araştırma 2019- 2020 eğitim öğretim yılının Güz döneminde, Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi (GÜGEF) Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Batı Müziği Teorisi ve İşitme Eğitimi dersini almakta üçüncü sınıf öğrencileriyle sınırlıdır.

2- Araştırmanın uygulama süresi sekiz hafta ile sınırlıdır.

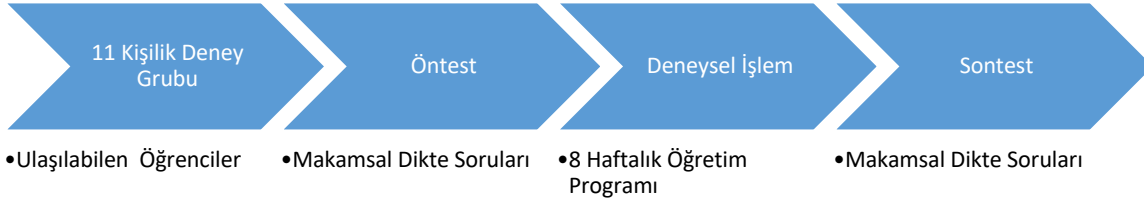
3- Araştırma için hazırlanan dikte alıştırmaları Hicaz, Nikriz ve Nihavend makamları ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Nicel Yöntem kullanılarak yapılmış olan bu çalışmada deney öncesi desenlerden Tek Grup Öntest- Sontest deseni kullanılmıştır. Creswell’ e göre “nicel araştırma değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyerek nesnel kuramları test etme yaklaşımıdır. Bu değişkenler genellikle ölçme araçlarıyla sırayla ölçümlenebilir, böylece sayısallaştırılmış veriler istatistiksel iş- giriş, literatür ve kuram, yöntem, sonuçlar ve tartışmayı içeren bir yapıya sahiptir” (2014: 4). Büyüköztürk’ e göre “birey ya da objenin belli bir özelliğe sahip olması miktar olarak açıklanabiliyorsa bu tür değişkenlere Nicel Değişken denir. Akademik başarı puanı, ağırlık ölçüsü, zekâ puanı, gelir miktarı, kütüphanedeki kitap sayısı, bir ailenin sahip olduğu çocuk sayısı nicel verilere örnek olarak

verilebilir" (2013: 2). "Deneysel araştırmalar, neden sonuç ilişkisi kurmaya en el verişli araştırmalar olduklarından bilimin tüm amaçlarına hizmet ederler" (Erkuş, 2009: 60). Tek grup ntest- sontest deseninde " bir gruba önce ntest ölümü, sonrasında deneysel işlem uygulanır ve en sonunda sontest yapılır (Creswell, 2014: 172). Bykztrk deneysel desenleri denek sayısına göre tek denekli ya da kk gruplu desenler ve çok denekli desenler olmak üzere iki grupta incelemektedir. Kk gruplu desenlerde genellikle temel karşılaştırma ve deneklerin süreçte gösterdiği gelişimin lldğiğn belirtmektedir (2014: 10).

Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan ğretim programı uygulamasından önce (deneysel işlem) ğrencilere ntest yapılmıştır. 8 haftalık ğretim programı uygulandıktan sonra 9. hafta sontest uygulanarak araştırma tamamlanmıştır.

şekil-1 Araştırmanın deseni

Araştırmanın alışma grubunu GGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D 2019- 2020 eğitim ğretim yılının gz döneminde öğrenim gören üçüncü sınıfta okumakta olan Batı Müziği Teorisi ve işitme Eğitimi dersi alan on bir (n=11) ğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, ğrencilere ulaşımın rahat olması sebebiyle "olasılığa dayalı olmayan örneklem ya da uygun rneklem" (Creswell, 2014, s. 158) yaklaşımı kullanılarak çalışma grubu oluşturulmuştur.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan Hicaz Makamı Diktesi, Nikriz Makamı Diktesi ve Nihavend Makamı Diktesi kullanılmıştır. Bunun yanında öğrencilerin demografik bilgilerini edinmek ve bu bilgilerle deneysel işlem sonuçlarını çaprazlamak (crosstab) için Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Hicaz, Nikriz ve Nihavend makamlarında hazırlanmış olan dikteler araştırmacı tarafından öğrencilerin dikte yazabilme seviyelerine (tartımsal, ezgisel, makamsal unsurlar açısından) uygun olarak tasarlanmış olup üç uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılmış ve tekrar uzman görüşüne sunulmuştur. Düzeltmeler sonucunda uygulamaya uygun görülen Hicaz, Nikriz ve Nihavend makamlarındaki  makamsal dikte öğrencilere hem ntest hem de sontestte uygulanmıştır. Hazırlanan dikteler sekizer llk ve dört dörtlük ölçü sayısıyla yazılmıştır. Her bir ölçü dörder puan üzerinden değerlendirilmiştir. Yani diktenin zor ve kolay bölümleri arasında herhangi bir puan farkı uygulanmamıştır. Böylece dikteler puanlanırken standart sapma kullanılmamıştır. Her dikte 8 (l) x 4 (puan)= 32 puan üzerinden değerlendirilmiş ve üç diktenin toplam puanı 32x3= 96 olmuştur. Yani testin taban puanı sıfır (0), tavan puanı ise doksan altı (96) dır.

Kişisel bilgi formu ise öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, kardeş sayısı, mezun olunan lise türü, kaç yıl mesleki müzik eğitimi ve MiOY dersi aldığı, aile gelir düzeyi ve gelir elde etmek için çalışıp çalışmadığını öğrenmek için hazırlanmıştır. On bir kişilik deney grubuna, araştırmacı tarafından hazırlanmış olan Hicaz, Nikriz ve Nihavend makamlarındaki diktelerle ntest yapılmıştır. ntestin ardından Kişisel Bilgi Formu'yla katılımcıların Sosyo-demografik bilgileri alınmıştır. Ardından sekiz haftalık ğretim programı uygulanmış olup öğrencilere yine aynı diktelerle sontest yapılmıştır. Öğrencilere uygulanan ntest ve sontestte kullanılan dikteler piyano ile çalınmıştır. Yapılan dersler ve testler kamera ile kaydedilmiştir. Deneysel işlem süreci başlamadan önce araştırmacı tarafından Hicaz, Nikriz ve Nihavend makamlarında sekiz haftalık uygulama için sekizer adet dikte çalışması hazırlanmıştır. Bu alışmalar öğrencilerin seviyeleri gözetilerek tartımsal, ezgisel ve makamsal özellikler açısından kolaydan zora doğru giden bir sıralama içerecek şekilde tasarlanmıştır. Hazırlanan dikte çalışmaları ntest- sontest diktelerinde yapıldığı gibi uzman görüşlerine sunulmuş ve bu görüşler işığında gerekli değişiklikler yapılmıştır.

nc sınıf Batı Müziği Teorisi ve işitme Eğitimi dersi haftada iki ders saati şeklinde işlenmektedir. Geliştirilen ğretim modeli, ntest ve sontestin tamamı araştırmacı tarafından ve dersin gerektirdiği koşullara uygun sınıflarda uygulanmıştır. Uygulama süreci boyunca araştırmacı tarafından öğrencilere her hafta Hicaz, Nikriz ve Nihavend makamlarında hazırlanmış olan dikteler yazdırılmıştır. Dersler geleneksel ğretim yöntemiyle, herhangi elektronik alet, bilgisayar programı, telefon uygulaması veya ses sistemi kullanılmadan, piyano ile alınarak yürütülmüştür. Derslerde makamsal dikteler yazdırılırken makamların özellikleri üzerinde durulmuş ve pekiştirilmiştir. İlk derslerde diktelerin de biraz daha basit tutulmasından kaynaklı olarak, makamsal özellikleri irdelemek için daha çok zaman bulunmuş ve makam özellikleri bu haftalarda iyice pekiştirilmiştir. Son haftalarda diktelerin de zorlaşması ile ders sürelerinin büyük bir bölümü dikte yazma ile geçirilmiş, yalnızca yeni eklenen konular konuşulmuş ve pekiştirilmiştir. Araştırma sürecinde az da olsa bazı derslere hastalık veya ailevi sebeplerden dolayı gelemeyen öğrenciler olmuştur. Bu dersleri kaçıran öğrencilerin eksikliklerini kapatmak için olağan ders saatinin dışında yalnızca bu öğrencilerin katıldığı telafi dersleri yapılmış ve kaçırılan dersten dolayı oluşabilecek eksikliklerin önüne geçilmeye çalışılmıştır. Yapılan dersler kamera ile kaydedilmiştir.

ntest ve sontestte uygulanan dikteler ölçü bazında puanlanarak sayısal veriler elde edilmiştir. Her l dört puan üzerinden değerlendirilmiş, tartım veya perde unsurlarından herhangi biri veya ikisinin de yanlış olması durumunda o vuruşun değerinde puan kırılmıştır. Yani bir ölçüde bir buçuk vuruşluk bir nota yanlış perdede yazılmışsa, o ölçüdeki toplam dört puandan yalnız iki

buçuk puan alınmıştır. Bunun yanında dört tane çeyrek vuruştan (toplam bir vuruş) oluşan bir puanlık nota grubunun bir notası (çeyrek vuruş) yanlış olmuştursa o bir vuruşluk notadan alınacak olan bir puandan 0,25 puan kırılmış ve 0,75 puan verilmiştir. Öntest ve sontest dikte puanları bu çerçevede hesaplanmış ve veriler elde edilmiştir.

Katılımcılara uygulanan öntest- sontestten ve kişisel bilgi formundan elde edilen veriler SPSS 23.0 programına işlenmiştir. Tanımlayıcı istatistikler ve analiz işlemlerine geçmeden önce verilerle ilgili olarak parametrik olmayan bir test niteliğindeki Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı testi ile uyum katsayıları incelenmiştir. Değişkenler normal dağılım göstermiyorsa aralarındaki ilişkiyi açıklamak için Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı kullanılır. Korelasyon katsayısı 1 ve -1 arasında değerlendirilir. Çıkan değer 1 ise mükemmel bir pozitif ilişki, -1 ise mükemmel negatif bir ilişkiyi gösterir. katsayı 0 ise değişkenler arasında ilişki yok demektir (Büyüköztürk, 2013: 31,32). Daha sonra katılımcıların tanımlayıcı istatistikleri ortaya konmuştur. Katılımcı sayısı düşük olduğu için (n=11) verilerin analizinde normal dağılım göstermeyen gruplarda kullanılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Büyüköztürk'e göre "Wilcoxon işaretli-sıralar testi ya da Wilcoxon eşleştirilmiş çiftler testi olarak bilinen bu teknik, ilişkili iki ölçüm setine ait puanlar arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla kullanılır" (2013: 174). Yapılan bu işlemlerden sonra çapraz tablo (crosstab) tekniği kullanılarak katılımcıların sosyo-demografik özellikleriyle test sonuçlarının ilişkisi incelenmiştir. "Tarama ve deneysel çalışmalarda, katılımcıların sınıflamalı iki değişkene ait kişisel özellikleri betimlenmek istenildiğinde çapraz tablo kullanılır. Çapraz tablo, araştırmacıya, en az iki değişkene göre oluşan gözlemlerin satır kenar toplamı, sütun kenar toplamı ve genel toplam üzerinden yüzde değerlerini aynı tabloda görmesini ve değerlendirmesini sağlar" (Büyüköztürk, 2013: 27).

3. BULGULAR VE YORUM

Tablo 1: Çalışma grubunun öntest ve sontest puanları

Öğr. No.	Öntest Puanları				Sontest Puanları			
	Hicaz	Nikriz	Nihavend	Toplam	Hicaz	Nikriz	Nihavend	Toplam
1	25,5	28,5	3,75	57,75	24,5	31,5	29	85
2	29,25	30,5	23,75	83,5	31	31,5	31	93,5
3	21,5	17,5	10,75	49,75	28,75	31,5	23,25	83,5
4	29,75	7,5	7,25	44,5	28,5	27,75	19,75	76
5	25,25	19,75	12,75	57,75	32	32	28,75	92,75
6	23,5	21,25	13,25	58	24	30,75	21,75	76,5
7	30,5	29,5	30,25	90,25	32	32	31,25	95,25
8	9	16,25	8,75	34	23,75	32	17,25	73
9	11,5	16,25	8,75	36,5	27	28,75	17	72,75
10	13,75	10,25	7,75	31,75	28,5	24,75	26,25	79,5
11	19	18	6	43	25	23	12,5	60,5
Toplam	238,5	215,25	133	586,75	305	325,5	257,75	888,25
Ortalama	21,68182	19,56818	12,09091	53,34091	27,72727	29,59091	23,43182	80,75

Tablo 1' de katılımcıların, çalışılan her makama ait öntest ve sontest puanları, toplam puanları ve ortalamaları verilmiştir. Genel olarak puanlara bakıldığında öntest ve sontest arasında hem toplam hem de ortalama puanlarda artış olduğu görülmektedir. Tüm katılımcıların öntest ve sontest Hicaz diktesi puan toplamlarını karşılaştırdığımızda, 238,5 puandan 305 puana doğru 66 puanlık bir yükseliş olduğu görülmektedir. Aynı şekilde Nikriz diktesi toplam puanlarını karşılaştırdığımızda 215,25 puandan 325,5 puana doğru 110,25 puanlık bir artış olduğu tespit edilmiştir. Nihavend dikte yazmadaki toplam puanlara baktığımızda 133 puandan 257,75 puana doğru 124,75 puanlık bir toplam yükseliş görülmektedir. Genel olarak her üç makamda da belirgin düzeylerde puan yükselişi göze çarpmaktadır. Bununla beraber öğretim programının en etkili olduğu makamın Nihavend makamı, ikinci en etkili olduğu makamın Nikriz ve en az etkili olduğu makamın Hicaz olduğu ortaya çıkmıştır. Toplam puanlara bakıldığında Nihavend makamı öntest puanlarının diğer makamlara göre toplam bazında oldukça düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca Nihavend makamı sontest puan toplamı da diğer makamlara göre fark edilir derecede düşüktür. Fakat öğrencilerin gelişim düzeyleri göz önüne alındığında en yüksek gelişimi Nihavend dikte yazmada gösterdikleri ortaya çıkmaktadır.

Tablo 2: Katılımcıların öntest ve sontest puanlarına yönelik tanımlayıcı istatistikleri

	Tanımlayıcı İstatistik				
	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Öntest_Toplam	11	53,3409	19,11618	31,75	90,25
Sontest_Toplam	11	80,7500	10,57710	60,50	95,25

Araştırmaya katılan 11 öğrencinin öğretim modeli uygulamasından önceki ortalama puanları 53,3409, öğretim modeli sonrası ortalama puanları ise 80,75'dir. Öntestten alınan minimum değer 31,75, maksimum değer 90,25 iken sontestten alınan minimum puan 60,5 ve maksimum puan 95,25'tir. Tablodaki verilere göre çalışma grubunun puanları ortalama bazında 27,41 puan artış

göstermiştir. Bu artış bütün grubun Hicaz, Nikriz ve Nihavend makamı diktelerinde gösterdiği ortalama yükseliştir. Öntestte alınan en düşük puan 31,75'ten sontestte alınan en düşük puan olan 60,5 puana çıkmış ve grubun taban puanında 28,75 puanlık bir yükseliş olmuştur. Aynı zamanda öntest ve sontestten alınan en yüksek puanlara bakıldığında 90,25'ten 95,25'e doğru 5 puanlık bir yükseliş olduğu görülmektedir. Bütün bulgulardan yola çıkarak öğrencilerin tüm makamlarda elde ettikleri puanların öğretim programı sonunda oldukça yükseldiği söylenebilir.

Tablo 3: Katılımcıların öntest- sontest puanlarının wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları

Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi				
		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı
Sontest_Toplam - Öntest_Toplam	Negative Sıralama	0 ^a	,00	,00
	Positive Sıralama	11 ^b	6,00	66,00
	Eşitlik	0 ^c		
	Toplam	11		

a. Sontest_Toplam < Öntest_Toplam

b. Sontest_Toplam > Öntest_Toplam

c. Sontest_Toplam = Öntest_Toplam

Wilcoxon işaretli sıralar testi tablosuna göre geliştirilen öğretim modeli, katılımcı olan öğrencilerin tamamında (11 kişi) alınan puanları arttırmıştır. Artışın ortalama değeri 6 iken toplam artış değeri 66 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4: Katılımcıların öntest- sontest puanlarının anlamlılık düzeyi sonuçları

Test İstatistiği	
	Sontest_Toplam - Öntest_Toplam
Z	-2,934
p	,003

Tablo 2 ve tablo 3'teki verilerin anlamlı olup olmadığını tablo 4'teki test istatistiğinin bize verdiği p değerinden açıklayabiliriz. P değeri 0,003<0,05 olduğu için yapılan testlerin sonuçları istatistiksel olarak anlamlı bulunmaktadır. Yani uygulanan öğretim programının sonucunda katılımcıların puanlarındaki farklılıklar anlamlı düzeyde değişiklik göstermiştir. Bu bulgulara göre uygulanan öğretim programının güvenilir bir program olduğu söylenebilir.

Tablo 5: Katılımcıların öntest- sontest toplam puanlarının korelasyon katsayıları ve spearman's rho testi sonuçları

Korelasyon				
			Öntest_Toplam	Sontest_Toplam
Spearman's rho	Öntest_Toplam	Korelasyon Katsayısı	1,000	,743**
		p	.	,009
		N	11	11
	Sontest_Toplam	Korelasyon Katsayısı	,743**	1,000
		p	,009	.
		N	11	11

Geliştirilen öğretim modeline yönelik ön test ve son test puanları arasında ki korelasyona bakıldığında 0,743 ile aralarında oldukça güçlü pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre uygulanan öğretim programının etkililiği yüksek düzeydedir. P değeri 0,009<0,05 olduğu için öntest ve sontest puanlarındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 6: Katılımcıların hicaz makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine yönelik bulgular

Tanımlayıcı İstatistik					
	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Öntest_Toplam	11	21,6818	7,51922	9,00	30,50
Sontest_Toplam	11	27,7273	3,12341	23,75	32,00

Araştırmaya katılan 11 öğrencinin öğretim modelini uygulamadan önceki Hicaz makamı ortalama puanları 21,6818, öğretim modeli uygulandıktan sonra ki Hicaz makamı ortalama puanları ise 27,7273'dir. Öntestten alınan minimum değer 9, maksimum değer 30,5 iken sontestten alınan minimum puan 23,75 ve maksimum puan 32'dir. Katılımcıların Hicaz makamı dikte yazma puanlarının ortalamalarına bakıldığında öntest- sontest arasında sontest lehine 6,04 puanlık bir fark olduğu görülmektedir.

Öntestte Hicaz dikte yazmadan alınan en düşük puanın 9 olduğu ve sontestte bu puanın 23,75'e doğru 14,75 puanlık bir yükseliş gösterdiği görülmektedir. Aynı zamanda öntest ve sontestten alınan en yüksek puanlara bakıldığında sontestte alınan tavan puanının 1,5 puan arttığı görülmektedir. Bu tablodaki bulgulara göre öğretim programı sonrasında, katılımcıların Hicaz makamında dikte yazma becerilerinin yüksek oranda gelişme gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 7: Katılımcıların hicaz makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine yönelik wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları

Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi				
		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı
Sontest_Toplam - Öntest_Toplam	Negative Sıralama	2	2,50	5,00
	Positive Sıralama	9	6,78	61,00
	Eşitlik	0		
	Toplam	11		

a. Sontest_Toplam < Öntest_Toplam

b. Sontest_Toplam > Öntest_Toplam

c. Sontest_Toplam = Öntest_Toplam

Tablo 7'de gösterilen Wilcoxon işaretli sıralar testi bulgularına göre, katılımcıların 2 tanesinde öğretim modeli uygulaması sonunda Hicaz makamında dikte yazma puanı düşüş göstermiştir. Bunun yanında 9 kişide ise öğretim programı puanların artmasına sebep olmuştur. Azalışın ortalama değeri 2,5, toplam azalış 5 ve artışın ortalama değeri 6,78 iken toplam artış değeri 61 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 8: Katılımcıların hicaz makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine yönelik test istatistiği ve korelasyon sonuçları

Test İstatistiği	Korelasyon	
	Sontest Hicaz Puanı - Öntest Hicaz Puanı	
Z	-2,491	,562
p	,013	,036

Tablo 6 ve tablo 7'de verilen bulguların anlamlı olup olmadığını tablo 8' de görülen test istatistiğinin bize verdiği p değeriyle açıklayabiliriz. P değeri $0,013 < 0,05$ olduğundan puanlardaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlıdır. Öntest ve sontest Hicaz dikte puanları arasındaki korelasyon göz önüne alındığında 0,562 değeri orta düzeyde pozitif yönlü, $0,036 < 0,05$ değeri ise anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Tablo 8' e göre katılımcıların, öğretim programının bir alanı olan Hicaz makamında dikte yazma puanlarında, orta düzeyde bir yükseliş olduğu görülmektedir ve bu yükselişin anlamlı ve tutarlı olduğu test istatistiğinden anlaşılmaktadır.

Tablo 9: Katılımcıların nikriz makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine yönelik bulgular

Tanımlayıcı İstatistik					
	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Öntest_Toplam	11	19,5682	7,49674	7,50	30,50
Sontest_Toplam	11	29,5909	3,17268	23,00	32,00

Araştırmaya katılan 11 öğrencinin öğretim modeli uygulamasından önceki ortalama puanları 19,5682, öğretim modeli uygulandıktan sonraki ortalama puanları ise 29,5909'dur. Öntestten alınan minimum değer 7,5, maksimum değer 30,5 iken sontestten alınan minimum puan 23 ve maksimum puan 32'dir. Katılımcıların Nikriz makamı dikte yazma puanlarının ortalamalarına bakıldığında öntest- sontest arasında sontest lehine 10,03 puanlık bir fark olduğu görülmektedir. Öntestte Nikriz dikte yazmadan alınan en düşük puanın 7,5 olduğu ve sontestte bu puanın 23'e doğru 15,5 puanlık büyük bir yükseliş gösterdiği görülmektedir. Aynı zamanda öntest ve sontestten alınan en yüksek puanlara bakıldığında sontestte alınan tavan puanının 1,5 puan arttığı görülmektedir. Bu tablodaki bulgulara göre öğretim programı sonrasında, katılımcıların Nikriz makamında dikte yazma becerilerinin yüksek oranda gelişme gösterdiği görülmektedir.

Tablo 10: Katılımcıların Nikriz Makamındaki Dikteleri Yazabilme Becerilerine Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi				
		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı
Sontest_Toplam - Öntest_Toplam	Negative Sıralama	0	,00	,00
	Positive Sıralama	11	6,00	66,00
	Eşitlik	0		
	Toplam	11		

- a. Sontest_Toplam < Öntest_Toplam
 b. Sontest_Toplam > Öntest_Toplam
 c. Sontest_Toplam = Öntest_Toplam

Tablo 10'da gösterilen Wilcoxon işaretli sıralar testine göre uygulanan öğretim modeli, katılımcıların tamamında (11 kişi) Nikriz makamında dikte yazma boyutundan alınan puanları arttırmıştır. Puanlardaki artışın ortalama değeri 6 iken toplam artış değeri 66 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 11: Katılımcıların Nikriz Makamındaki Dikteleri Yazabilme Becerilerine Yönelik Test İstatistiği ve Korelasyon Sonuçları

Test İstatistiği	Korelasyon	
	Sontest Nikriz Puanı - Öntest Nikriz Puanı	
Z	-2,934	,473
p	,003	,141

Tablo 9 ve tablo 10'daki verilerin anlamlı olup olmadığını, tablo 11'deki test istatistiğinin bize verdiği p değeriyle açıklayabiliriz. P değeri $0,003 < 0,05$ olduğundan puanlardaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlıdır. Öntest ve sontest Nikriz dikte puanları arasındaki korelasyon göz önüne alındığında 0,473 değeri orta düzeyde pozitif yönlü, 0,141 > 0,05 değeri ise istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki olduğunu göstermektedir. Tablo 12'ye göre katılımcıların, Nikriz makamında dikte yazma puanlarında, orta düzeyde bir yükseliş olduğu görülmektedir. Fakat puanlardaki yükseliş düzeyinin istatistikî açıdan anlamlı olmadığı test istatistiğindeki p değerinden anlaşılmaktadır.

Tablo 12: Katılımcıların nihavend makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine yönelik bulgular

	Tanımlayıcı İstatistik				
	N	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Öntest_Toplam	11	12,0909	8,00334	3,75	30,25
Sontest_Toplam	11	23,4318	6,33353	12,50	31,25

Araştırmaya katılan 11 öğrencinin öğretim modeli uygulamasından önceki ortalama puanları 12,0909, öğretim modeli uygulamasından sonraki ortalama puanları ise 23,4318'dir. Öntestten alınan minimum değer 3,75, maksimum değer 30,25 iken sontestten alınan minimum puan 12,5 ve maksimum puan 31,25'dir. Katılımcıların Nihavend makamı dikte yazma puanlarının ortalamalarına bakıldığında öntest- sontest arasında sontest lehine 11,34 puanlık bir fark olduğu görülmektedir. Öntestte Nihavend dikte yazmadan alınan en düşük puanın 3,75 olduğu ve sontestte bu puanın 12,5'e çıktığı ve 8,75 puanlık bir yükseliş gösterdiği görülmektedir. Diğer yandan öntest ve sontestten alınan en yüksek puanlara bakıldığında sontestte alınan en yüksek puanın 1 puan arttığı görülmektedir. Bu tablodaki bulgulara göre öğretim programı sonrasında, katılımcıların Nihavend makamında dikte yazma becerilerinin gelişme gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 13: Katılımcıların nihavend makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine yönelik wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları

	Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi			
		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı
Sontest_Toplam - Öntest_Toplam	Negative Sıralama	0	,00	,00
	Positive Sıralama	11	6,00	66,00
	Eşitlik	0		
	Toplam	11		

- a. Sontest_Toplam < Öntest_Toplam
 b. Sontest_Toplam > Öntest_Toplam
 c. Sontest_Toplam = Öntest_Toplam

Tablo 13'te gösterilen Wilcoxon işaretli sıralar testine göre uygulanan öğretim modeli, katılımcıların tamamında (11 kişi) Nihavend makamında dikte yazma boyutundan alınan puanları arttırmıştır. Puanlardaki artışın ortalama değeri 6 iken toplam artış değeri 66 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 14: Katılımcıların nihavend makamındaki dikteleri yazabilme becerilerine yönelik test istatistiği ve korelasyon sonuçları

Test İstatistiği	Korelasyon	
	Sontest Nihavend Puanı - Öntest Nihavend Puanı	
Z	-2,937	,497

p	,003	,120
---	------	------

Tablo 12 ve tablo 13'teki verilerin anlamlı olup olmadığını, tablo 14'teki test istatistiğinin bize verdiği p değeriyle açıklayabiliriz. P değeri $0,003 < 0,05$ olduğundan puanlardaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlıdır. Öntest ve sontest Nihavend dikte puanları arasındaki korelasyona bakıldığında 0,497 değeri orta düzeyde pozitif yönlü, 0,120 $> 0,05$ değeri ise istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki olduğunu göstermektedir. Tablo 14'e göre katılımcıların, Nihavend makamında dikte yazma puanlarında, orta düzeyde bir yükseliş olduğu görülmektedir. Fakat p değerinden anlaşılacağı üzere puanlardaki yükseliş düzeyi istatistikî açıdan bir anlam ifade etmemektedir.

Tablo 15: Katılımcıların yaşlarına göre öntest- sontest ortalama puanları

	Yaş	
	20-21	24-25
	Ortalama	Ortalama
Öntest_Toplam	55,28	34,00
Sontest_Toplam	81,53	73,00

Katılımcıların yaşlarına göre öntest ve sontest ortalama puanları karşılaştırıldığında 20-21 yaş aralığında olanların öntest ortalama puanları 24-25 yaş aralığında olanlardan daha yüksektir. Sontest ortalama puanlara bakıldığında 20-21 yaş aralığında olanların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Fakat burada 20-21 yaş aralığında 10 öğrenci, 24-25 yaş aralığında ise 1 öğrenci olduğu unutulmamalıdır. 24-25 yaş aralığındaki öğrencilerin sayısının 20-21 yaşındaki öğrenci sayısına eşdeğer olduğu bir durumda daha farklı bulguların çıkacağı düşünülmektedir. 20-21 yaş aralığında olan katılımcıların öntest ve sontest puanlarına bakıldığında sontest lehine 26,25 puanlık bir yükseliş olduğu görülmektedir. Bunu yanında 24-25 yaş grubunda olan öğrenci sontestte 39 puanlık oldukça yüksek düzeyde bir yükseliş göstermiştir.

Tablo 16: Katılımcıların cinsiyetlerine göre öntest- sontest ortalama puanları

	Cinsiyet	
	Kadın	Erkek
	Ortalama	Ortalama
Öntest_Toplam	50,80	55,46
Sontest_Toplam	81,35	80,25

Katılımcıların cinsiyetleri göz önünde bulundurulursa, öntest ortalama puanı erkeklerin daha yüksek olmasına rağmen, geliştirilen öğretilen modeli uygulandıktan sonra yapılan sontestte kadınların daha yüksek ortalama puan aldıkları görülmektedir. Kadın öğrenciler ortalama puan bazında sontest lehine 30,55 puanlık bir yükseliş kaydederken, erkek öğrenciler 24,79 puanlık bir gelişme göstermişlerdir. Kadın öğrencilerin öntest- sontest ortalama puanlarındaki yükselişin, erkek öğrencilere göre 5,76 puan daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Diğer bir deyişle geliştirilen öğretim programı kadın katılımcılarda erkeklere oranla daha etkili olmuştur denilebilir.

Tablo 17: Katılımcıların mezun oldukları lise türüne göre öntest- sontest ortalama puanları

	Mezun Olunan Lise Türü	
	Mesleki müzik eğitimi veren	Diğer
	Ortalama	Ortalama
Öntest_Toplam	51,39	62,13
Sontest_Toplam	80,00	84,13

Katılımcı öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre öntest ve sontestten aldıkları ortalama puan incelendiğinde, lisede mesleki müzik eğitimi almamış olan öğrencilerin öntest ve sontestte daha yüksek ortalama puan aldıkları görülmektedir. Mesleki müzik eğitimi veren liselerden mezun olan öğrenciler öntestten- sontestte ortalama puanlarında 28,61 puanlık bir yükseliş kaydederken, diğer liselerden mezun olan öğrencilerin 22 puanlık bir yükseliş elde ettiği tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre diğer liselerden mezun öğrencilerin hem öntest hem de sontestten yüksek puan aldığı, bunun yanında öntest- sontest arasındaki gelişmenin mesleki müzik eğitimi veren liselerden mezun öğrencilerde 6,61 puan daha fazla olduğu görülmektedir. Fakat mesleki müzik eğitimi veren liselerden mezun öğrencilerin sayısının 9, diğer lise mezunu olan öğrencilerin sayısının 2 olduğu unutulmamalıdır.

Tablo 18: Katılımcıların kaç yıldır mesleki müzik eğitimi ve mıoy dersi gördüklerine göre öntest- sontest ortalama puanları

	Kaç Yıldır Mesleki Müzik Eğitimi, MİOY	
	3	7
	Ortalama	Ortalama
Öntest_Toplam	62,13	51,39
Sontest_Toplam	84,13	80,00

Tablo 18’de katılımcıların kaç yıldır mesleki müzik eğitimi ve MİOY dersi aldıkları ile ilgili ortalama puanlar incelendiğinde, 3 yıl mesleki müzik eğitimi ve MİOY dersi alanların hem öntest ortalama puanları hem de sontest ortalama puanlarının 7 yıl almış olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. 3 yıl eğitim almış olan katılımcıların öntest- sontest puanları arasındaki fark sontest lehine 22 puan yükseliş gösterirken, 7 yıl eğitim almış olan katılımcıların 28,61 puan yükseliş kaydettiği tespit edilmiştir. Burada yine mesleki müzik eğitimi veren liselerden mezun öğrencilerin 6,61 puan daha fazla gelişim gösterdikleri dikkat çekmektedir.

Tablo 19: Katılımcıların gelir elde etmek için çalışma durumlarına göre öntest- sontest ortalama puanları

	Çalışma Durumu	
	Evet	Hayır
	Ortalama	Ortalama
Öntest_Toplam	57,61	34,13
Sontest_Toplam	81,78	76,13

Tablo 19’da katılımcı öğrencilerin gelir elde etmek için çalışma durumları incelenmektedir. Tablodaki bulgulara göre, eğitimlerinin yanı sıra gelir elde etmek için çalışan öğrencilerin hem öntest hem de sontest ortalama puanlarının, çalışmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buradaki durumun bir değerlendirmesi olması açısından, çalışan öğrencilerin yine müzik mesleği ile ilgili çalgı veya şan dersi gibi bir takım işlerde çalıştıkları düşünülmekte ve bu derslerde yaptıkları müzikal etkinliklerin MİOY dersi akademik düzeylerine etki ettiği ve bu sebeple daha yüksek puan aldıkları düşünülmektedir. Ayrıca öntest- sontest ortalama puan farklarına bakıldığı zaman ek gelir için çalışan öğrencilerin 24,17 puanlık bir gelişim gösterdikleri, bunun yanında ek bir işte çalışmayan öğrencilerin 42 puanlık yüksek düzeyde bir gelişme kaydettikleri görülmektedir.

Tablo 20: Katılımcıların Ailelerinin Gelir Durumlarına Göre Öntest- Sontest Ortalama Puanları

	Ailenin Gelir Durumu			
	3500 TL ve altı	3501-5000 TL	5001-7000 TL	7001 TL ve üstü
	Ortalama	Ortalama	Ortalama	Ortalama
Öntest_Toplam	60,63	57,67	36,50	44,92
Sontest_Toplam	82,81	86,00	72,75	75,42

Tablo 20’de katılımcıların ailelerinin gelir durumu görülmektedir. Aile gelir durumları ile puanlar karşılaştırıldığında, öntestten en yüksek ortalama puanı 3500 TL ve altı aile gelirine sahip olan öğrencilerin aldığı, sontest puanında ise en yüksek ortalama puanın 3501-5000 TL arasında aile gelirine sahip öğrencilerin aldığı görülmektedir. Ayrıca öntest-sontest ortalama farklarına baktığımız zaman, 3500 TL ve altı aile gelirine sahip öğrencilerde 22,18 puan, 3501-5000 arasında aile gelirine sahip öğrencilerde 28,33 puan, 5001-7000 TL aile gelirine sahip öğrencilerde 36,25 puan ve 7001 TL ve üstü aile gelirine sahip öğrencilerde 30,5 puanlık yükseliş görülmektedir. Öntest ve sontest puanlarına göre değerlendirme yapılırsa aile geliri az olan öğrencilerin daha başarılı olduğu söylenebilir fakat aile gelir durumu arttıkça uygulama sürecinde kaydedilen başarının da arttığı görülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Araştırmanın sonucunda katılımcıların neredeyse tamamında Hicaz, Nikriz ve Nihavend makamlarında dikte yazma becerisinin orta ve yüksek düzeyde geliştiği sonucuna ulaşılmıştır. Yalnızca 1. ve 4. katılımcılarda Hicaz makamında dikte yazma puanları sırasıyla 1 puan ve 1,25 puan düşüş göstermiştir. Fakat bu öğrencilerin öntestte aldığı Hicaz dikte puanları (No.1= 25,5, No.4= 29,75) ve sontest Hicaz puanları (No.1= 24,5, No. 2 = 28,5) düşük bir düzeyde değildir. Bunun yanında 1 numaralı öğrencinin Nihavend dikte yazmada, 4 numaralı öğrencinin ise hem Nikriz hem de Nihaved dikte yazmada yüksek düzeyde gelişme gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğretim programının en üst düzeyde fayda sağladığı makamın Nihavend makamı olduğu ortaya çıkmıştır. Öntest ve sontest toplam puanları diğer makamların toplam puanlarına göre düşük de olsa, başarı artışının en yüksek olduğu makam 124,75 toplam puanla Nihavend makamı olarak tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle

öğretim programının her üç makamda da orta ve yüksek düzeyde etkili olduğu ve en büyük etkiyi Nihavend makamıyla yaptığı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların makamsal dikteleri yazabilme becerileriyle ilgili olarak öğretim programı sonucunda ortalama, toplam, taban ve tavan puanların tamamında yükseliş meydana gelmiştir. Öğretim programının, araştırmaya katılan tüm öğrencilerin makamsal dikte yazabilme becerisine, pozitif yönde etki ettiği ve her üç makamda elde ettikleri puanların öğretim programı sonunda oldukça yükseldiği ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin öntest ve sontest verilerinin tanımlayıcı istatistikleri, Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ve test istatistiklerinin sonuçları anlamlı ve birbiriyle uyumlu çıkmıştır. Bu bulgulara göre uygulanan öğretim programının geçerli ve güvenilir bir program olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Geliştirilen öğretim modeline yönelik öntest ve sontest puanları arasında ki korelasyon katsayısı Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı testine göre 0,743 çıkmıştır. Bu sonuca göre öntest ve sontest puanları arasında oldukça güçlü pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre uygulanan öğretim programının etkililiğinin yüksek düzeyde olduğu ve p değeri $0,009 < 0,05$ olduğu için öntest ve sontest puanlarındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretim programı sonucunda katılımcıların ortalama puanlarında 6,04, taban puanlarında 14,75 ve tavan puanlarında 1,5 puanlık artış olduğu tespit edilmiştir. 11 katılımcıdan 1 numaralı katılımcıda 1 puanlık ve 4 numaralı katılımcıda 1,25 puanlık bir düşüş kaydedilmiştir. Diğer 9 katılımcının tamamında Hicaz dikte yazmada orta ve yüksek düzeyde gelişme olduğu görülmüştür. Katılımcıların öntest ve sontest Hicaz dikte puanları arasındaki korelasyon katsayısına bakıldığında 0,562 değeri ile orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu ve bu ilişkinin $0,036 < 0,05$ p değeri ile anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Tüm bu bulgulara göre uygulanan öğretim programının, Hicaz makamında dikte yazma becerisine orta düzeyde pozitif etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan 11 öğrencinin öntest ve sontest ortalamalarına bakıldığında 10,03 puanlık bir artış gözlemlenmiştir. Hiçbir öğrencinin puanında düşüş görülmemiştir. Bunun yanında öntest ve sontest puanlarına bakıldığında, öğretim programı sonrasında öğrencilerin Nikriz makamı dikte yazmadan aldıkları taban puan 7,5'ten 23 puana çıkmıştır. Bir diğer deyişle sınıfın en düşük Nikriz dikte yazma puanı 15,5 puanlık büyük bir yükseliş göstermiştir. Öntest- sontest tavan puanlarında ise 1,5 puanlık yükseliş tespit edilmiştir. Yapılan istatistikî testlerden çıkan sonuçlara göre elde edilen bulgular $0,003 < 0,05$ p değeri ile anlamlı çıkmıştır. Bunun yanında öğretim programının etkililik durumuna baktığımızda 0,473 değeri orta düzeyde pozitif yönlü bir korelasyon değeri karşımıza çıkmakta fakat bu değer anlamlı olmadığı ($p = 0,141 > 0,05$) sonucuna ulaşılmaktadır. Tüm bulgulardan yola çıkarak öğrencilerin Nikriz makamında dikte yazma puanlarının oldukça yükseldiği, etki düzeyinin orta düzeyde pozitif olmasına rağmen istatistik açısından anlamlı olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Katılımcıların Nihavend makamı diktelerinin öntest ve sontest puanlarına baktığımızda, ortalama puanlarının, taban ve tavan puanlarının sontestte yükseliş gösterdiği tespit edilmiştir. Bu yükselişlerin tamamının anlamlı olduğu $p = 0,003 < 0,05$ değerinden anlaşılmaktadır. Bunun yanında öğretim programının Nihavend makamında dikte yazmaya etkisine bakıldığında 0,497 değeri ile orta düzeyde pozitif bir etkisinin olduğu fakat bu etki düzeyinin istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı ($p = 0,120 > 0,05$) sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların yaşları ve öntest- sontest verileri karşılaştırıldığında 20-21 yaş grubunda olan öğrencilerin hem öntest hem de sontestte daha yüksek puan aldıkları tespit edilmiştir. Bunun yanında 24-25 yaş grubundaki öğrencinin öntest- sontest farkına baktığımızda 20-21 yaş grubundan puan bazında daha fazla ilerleme gösterdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Yaş açısından daha homojen bir grupta daha farklı sonuçlar elde edilebileceği düşünülmektedir. Bu araştırmadaki bulgulara göre 24-25 yaş grubunda olan öğrenci, 20-21 yaş grubunda olan öğrencilere göre 12,75 puan daha fazla gelişme göstermiştir. Uygulanan öğretim yönteminin her iki gruptaki öğrencilerde pozitif yönde etkili olduğu ve bunu yanında yaşı daha büyük olan öğrencilerde daha büyük pozitif etki gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya 5'i kadın 6'sı erkek olmak üzere 11 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin cinsiyetleri ile öntest- sontest puanları karşılaştırıldığında, erkek öğrencilerin öntestte daha yüksek puan (55,46) aldıkları tespit edilmiştir. Bunun yanında kadın öğrenciler sontestte erkeklerden daha yüksek ortalama (81,35) elde etmişlerdir. Kadın öğrenciler öntestte 4,66 puan gerideyken, sontestte 1,10 puan öne geçmişlerdir. Öntest- sontest puan farklarında bakıldığında kadın öğrenciler 5,76 puan daha fazla gelişme göstermişlerdir. Buradaki bulgulardan yola çıkarak öğretim yönteminin her iki cinsiyette de pozitif yönde etkili olmasının yanı sıra kadın öğrencilerde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya 9 mesleki müzik eğitimi veren lise mezunu ile 2 diğer lise mezunu olmak üzere 11 öğrenci katılmıştır. Diğer liselerden mezun olan öğrenciler hem öntest hem de sontestten daha yüksek puan almışlardır. Bunun yanında mesleki müzik eğitimi veren liselerden mezun olan öğrenciler öntest ve sontest ortalama farklarına bakıldığı zaman 6,61 puan daha fazla gelişme göstermişlerdir. Buradaki bulgulardan yola çıkarak uygulanan öğretim yönteminin her iki grupta da pozitif yönde etkili olduğu ve ayrıca mesleki müzik eğitimi veren liselerden mezun olan öğrencilerde daha yüksek başarıya yol açtığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerden 9' u 7 yıl mesleki müzik eğitimi ve MİOY dersi aldıklarını, 2' si ise 3 yıldır mesleki müzik eğitimi ve MİOY dersi aldıklarını belirtmişlerdir. Bu boyutta elde edilen bulgulara göre 7 yıl ve 3 yıl eğitim almış olan öğrencilerin öntest- sontest puanlarına bakıldığında, 3 yıl eğitim almış olanların hem öntest hem de sontest puanları 7 yıl eğitim almış olanlardan daha yüksek çıkmıştır. Fakat bu boyutta da öntest- sontest ortalama puanlarının farklarına bakıldığında 7 yıl eğitim

almış olan öğrencilerin daha fazla gelişim gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu bulgulara göre uygulanan öğretim yönteminin her iki grupta da pozitif yönde etkili olduğu fakat mesleki müzik eğitimi ve MİOY dersi tecrübesi daha çok olan kişilerde daha büyük bir katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan 11 öğrenciden 9' u gelir elde etmek için çalıştığını, 2' si ise çalışmadığını belirtmiştir. Grupların öntest-sontest ortalamalarına bakıldığında, gelir elde etmek için çalışan öğrencilerin hem öntest hem de sontestte daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öntest- sontest ortalama puan farklarına bakıldığında, ek bir işte çalışmayan öğrencilerin yüksek düzeyde gelişim gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sonucunda uygulanan öğretim yönteminin her iki grupta da pozitif yönde etkili olduğu fakat ek gelir elde etmek için çalışma durumunun olmadığı öğrencilerde daha büyük bir fayda sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerden 4'ü 3500 TL ve altında, 3'ü 3501-5000 TL arası, 1'i 5001- 7000 TL arası ve 3'ü 7001 TL ve üstü aile gelirine sahiptir. Katılımcıların öntest ve sontest ortalama puanlarına baktığımız zaman öntestten en yüksek puanı 3500 TL ve altında aile gelirine sahip öğrencilerin aldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca sontestten alınan en yüksek ortalama puanı 3501-5000 TL arası aile gelirine sahip öğrenciler almıştır. Bunun yanında öntest- sontest ortalama puan farklarına bakıldığında zaman en yüksek gelişmeyi gösteren grubun 5001-7000 TL aile gelirine sahip öğrencilerin olduğu ortaya çıkmıştır. En az gelişme gösteren grup ise öntestten en yüksek puanı alan 3500 TL ve altı aile gelirine sahip öğrencilerdir. İkinci en yüksek gelişimi gösteren grup ise 7001 TL ve üstü aile gelirine sahip öğrencilerden oluşan gruptur. Bu bulgulardan yola çıkarak uygulanan öğretim programının her gelir düzeyindeki öğrencilere pozitif yönde etkili olduğu ve bununla birlikte aile geliri fazla olan öğrencilerin süreçte daha büyük bir gelişme kat ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına göre makamsal dikteye yönelik geliştirilip uygulanan öğretim programının, orta ve yüksek düzeylerde etkili olduğundan ve öğrencilerin makamsal dikte yazımını geliştirebileceğinden, tüm mesleki müzik eğitimi kurumlarındaki işitme eğitimi derslerinde uygulanması önerilmektedir.

Bu araştırmaya benzer bir araştırmanın Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümleri'nde uygulanması ve çıkan sonuçlar doğrultusunda, geliştirilen öğretim modelinin MİOY dersi müfredatına eklenmesi önerilmektedir.

Bu araştırmanın içeriğinde kullanılan makamsal dikteler yazdırılırken piyano ile seslendirilmiştir. Farklı sonuçlar ortaya çıkarabileceği düşünüldüğü için bu çalışmanın Türk Müziği çalgılarıyla da seslendirilmesi önerilmektedir.

Araştırmada kullanılan makamlar Hicaz, Nikriz ve Nihavend makamlarıyla sınırlandırılmıştır. Müziksel dikte yazma eğitimi literatürüne farklı sonuçlar katacağı düşünüldüğünden, bu öğretim programının farklı makamlarda da çalışılması önerilmektedir.

Bu çalışma, sadece makamsal dikte yazma üzerine kurgulanmıştır. Öğrencilerin makamsal algılarının gelişeceği düşünüldüğü için müziksel işitme eğitiminin diğer vazgeçilmez ögesi olan solfej eğitiminde de bu çalışmanın uygulanması önerilmektedir.

Çalışmada katılımcıların sınırlı olmasından dolayı on bir kişiyle çalışılmıştır. Daha yüksek sayıda katılımcının olduğu bir çalışmada daha farklı sonuçlar ortaya çıkabileceği için, çalışmanın daha büyük gruplarla uygulanması önerilmektedir.

Araştırmanın literatür tarama kısmında makamsal dikte ile ilgili olarak ulaşılabilen kaynaklar çok sınırlı kalmaktadır. Milli Müzik Kültürümüzün daha ileri seviyelere taşımak adına makamsal dikte eğitimi üzerine daha çok araştırma ve kaynakların üretilmesi önerilmektedir.

Etik Kurul Onay Bilgileri

Onay veren kurum: T.C. Gazi Üniversitesi Ölçme Değerlendirme Etik Alt Çalışma Grubu.

Tarih: 07.01.2020

Sayı: 91610558-302.08.01

KAYNAKÇA

- Baş, E. (2015). *Ezgi Kalıpları Kullanılarak Başlangıç Solfej ve Dikte Eğitimine Yönelik Bir Model Üzerine Araştırma*, doktora tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Burç, N. (2019). *Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müziksel İşitme Dersine Yönelik Tutumlarının Makamsal Dikte Yazma Becerilerine Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Genişletilmiş 18. Baskı, Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2014) *Deneysel Desenler*, 4. Baskı, Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2014). *Araştırma Deseni*, Çev. Edt. Selçuk Beşir Demir, Eğiten Kitap.

- Çelebi, M. (2013). *Askeri Bando Okullarında Türk Halk Müziği Ezgilerinden Oluşturulan Solfej ve Dikte Uygulamalarının Müziksel Algılama ve İşitmeye Katkı Durumu*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Diller, A. (1921). *First Theory Book*, G. Schirmer, Inc..
- Dönmez, A. O. (2015). *Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzik Eğitimi Alanında Müziksel İşitme-Okuma Eğitiminde Kullanılabilirliğine Yönelik Bir Çalışma*, yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erkuş, A. (2009). *Davranış Bilimleri İçin Bilimsel Araştırma Süreci*, 2. Baskı, Seçkin..
- Foulkes-Levy, L. (1997). *Tonal markers, melodic patterns, and musicianship training*, Part I: rhythm reduction. *Journal of Music Theory Pedagogy*, 11, 1–24.
- Genç, O. (2019). *Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Aralık Duyumu Becerileriyle Dikte Yazım Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gönül, M. (2017). *Türk Müziği Solfej- Makam- Usul- Dikte Alıştırmaları*, Gece Kitaplığı.
- Nazlımoğlu, E. (2016). *Müziksel İşitme Okuma Yazma Derslerinde Bilgisayar Destekli Programlı Öğretim Yönteminin Etkililiği*, doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özçelik, S. (2010). *Müzikal Dikte ve Solfej*, 2. baskı, Lamineks Matbaacılık.
- Paney, A.S., Buonviri N.O. (2014), *Teaching Melodic Dictation in Advanced Placement Music Theory*, *Journal of Research in Music Education*, Vol 61(4), 396– 414.
- Robinson, M. H. (2012). *Varying Degrees of Difficulty in Melodic Dictation Examples According to Intervallic Content*, Yüksek lisans tezi, University of Tennessee.
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi*, Genişletilmiş 4. Baskı, Arkadaş Yayınevi.
- Ünal, B. D. (2020). *Aksak Tartımlar ve Modalite Üzerine Tek Sesli Dikte Metodu Önerisi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Yıldırım, F. (2012). *Kulak Eğitimi Derslerinde Makamsal Türk Müziği Dizilerinden Yararlanmaya Yönelik Bir Model Önerisi ve Öğrenci Başarısına Etkisi*, doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.